

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทนี้เป็นการสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล การวิจัยและข้อเสนอแนะ ซึ่งจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งจะกล่าวในรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
2. เพื่อเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

ขั้นตอนการดำเนินการ

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนการศึกษาค้นคว้า ดังนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

ก่อนสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตัวเอง ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย วิธีการและระยะเวลาในการสัมภาษณ์ และขออนุญาตบันทึกเสียงคำสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญตรวจสอบข้อมูลที่ได้อีกครั้งเพื่อรับรองความถูกต้อง ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์ถือเป็นความลับ และจะนำไปใช้ในการวิจัยครั้งต่อไปเท่านั้น ผู้วิจัยจะใช้นามสมมติของกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่เป็นผู้ให้ข้อมูล เพื่อป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคลหรือหน่วยงาน

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 จำนวน 16 คน ประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร จำนวน 4 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนสมาคม จำนวน 3 คน กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและผู้แทนครู จำนวน 2 คน และกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้างเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ตามบทบาทหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง และประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนเลือกผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 ประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร กรรมการที่เป็นผู้แทนสมาคม กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและผู้แทนครู และกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
2. ขั้นตอนเตรียมการ ผู้วิจัยได้ส่งเอกสารขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและแนะนำตัวด้วยตนเอง จากนั้นจึงกำหนดวัน เวลา และสถานที่สัมภาษณ์ตามที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญกำหนด มีการเตรียมตัวก่อนทำการสัมภาษณ์โดยการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่สัมภาษณ์

3. ขั้นการสัมภาษณ์ ก่อนการสัมภาษณ์รายบุคคล ผู้สัมภาษณ์ได้แนะนำตัวเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีและชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งทำให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญไว้วางใจและกล้าที่จะเปิดเผยข้อมูลที่ผู้สัมภาษณ์ต้องการ โดยเริ่มการสัมภาษณ์รายบุคคลที่หน่วยงานหรือสถานศึกษาที่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญปฏิบัติงานอยู่ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ 2554 การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ซึ่งถือว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการสัมภาษณ์ในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยตรงกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เทคนิคการวิเคราะห์ดังกล่าวเป็นการแยกแยะ ค้นหาประเด็นสาเหตุที่เกิดความสัมพันธ์หรือความเชื่อมโยงของข้อมูล เป็นการบรรยายเนื้อหาของข้อความหรือถ้อยคำจากเอกสารอย่างเป็นระบบ หลักสำคัญของการวิเคราะห์เนื้อหา คือการจำแนกคำ กลุ่มคำ หรือประโยคจากข้อความแล้วจัดกลุ่ม เสนอข้อค้นพบพร้อมทั้งแปลความหมาย (Weber, 2549 อ้างถึงใน กิ่งกาญจน์ คงจุน, 2553 : 62) ซึ่งหลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ และวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ตามบทบาทหน้าที่ที่ระบุไว้ในประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 แยกตามองค์ประกอบของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม คือ กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กร กรรมการที่เป็นผู้แทนสมาคม กรรมการที่เป็นผู้รับใบอนุญาตและผู้แทนครู และกรรมการที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำเสนอข้อค้นพบทั้งหมดในรูปความเรียงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอการสรุปผลการวิจัย โดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละกลุ่มมีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในแต่ละประเด็นตามลำดับ ดังนี้

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ พบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นในแต่ละขั้นตอน คือ 1) การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 2) การศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลสารสนเทศท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 3) สอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปปรับปรุงและจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา 4) การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1.1 การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แต่จะมีส่วนร่วมเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว โดยมีการเสนอร่างให้คณะกรรมการ เขตพื้นที่พิจารณาและเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตร ซึ่งเป็นการรวบรวมสาระ กรอบ โครงร่าง ดัชนีตัวชี้วัด เป้าหมาย จุดประสงค์ สรุปเป็นรูปเล่ม

1.1.2 การศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลสารสนเทศท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการศึกษาวิเคราะห์และจัดทำข้อมูลสารสนเทศท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น แต่จะมีส่วนร่วมหลังจากทำข้อมูลสารสนเทศหลักสูตรท้องถิ่นเสร็จแล้ว โดยทางเขตพื้นที่ดำเนินการจัดทำเป็นรูปเล่ม ซึ่งมีเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นแล้วนำมาเสนอในที่ประชุมพิจารณา

1.1.3 สอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปปรับปรุงและจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการสอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบ

ความสมบูรณ์ก่อนนำไปปรับปรุงและจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา แต่จะมีส่วนร่วมเมื่อมีการเสนอร่างในการประชุม เพื่อขอความเห็นชอบในการพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่น พร้อมทั้งเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติมให้สำนักงานเขตพื้นที่เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสมต่อไป เพราะสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ต้องได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคม เนื่องจากลักษณะท้องถิ่นใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความแตกต่างทางด้านวิถีชีวิต ทัศนคติ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และศาสนา อาจทำให้การจัดทำสาระหลักสูตรท้องถิ่นขาดความสมบูรณ์ ขาดการยอมรับได้

1.1.4 การแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษา เพราะคณะกรรมการเขตพื้นที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการในแต่ละขั้นตอน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 3) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 4) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ 5) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพราะยังไม่มีโอกาสที่จะให้คำแนะนำ ได้พบปะกับครูในระดับสถานศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและภาระหน้าที่

1.2.2 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน เพราะมีกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ กำหนดไว้ชัดเจนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 รวมไปถึงข้อจำกัดในเรื่องเวลาและภาระหน้าที่

1.2.3 การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เพราะในฐานะคณะกรรมการเขตพื้นที่ที่ต้องรับรู้ความเคลื่อนไหวว่าเขตพื้นที่มีโรงเรียนที่ผ่านการประเมินจาก สมศ. รอบที่ 2 ก็โรง ไม่ผ่านก็โรง โดยมีการเสนอแนะให้มีการอบรมตัวเข้มให้กับผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่ไม่ผ่านการประเมิน

1.2.4 การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมการพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ เพราะคณะกรรมการเขตพื้นที่มีบทบาทหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยมีการเสนอแนะให้มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการนำเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ตรงตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพต่อไป

1.2.5 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เพราะการวิจัยไม่ค่อยเชื่อมโยงถึงคณะกรรมการเขตพื้นที่เท่าที่ควร ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูนำวิจัยมาเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหา

1.3 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น จากการสัมภาษณ์ พบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ในแต่ละขั้นตอน คือ 1) ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือในงานพัฒนาวิชาการ 3) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชน 4) ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และพัฒนาท้องถิ่นนั้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.3.1 ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมและให้ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นในการพัฒนางานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะการจัดการศึกษาในทุกระดับ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการยกวางแผนการจัดการศึกษา เสนอแนวทางให้ข้อเสนอแนะหรือส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีศักยภาพ ทำให้คุณภาพงานวิชาการดีขึ้น

1.3.2 ส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือในงานพัฒนาวิชาการ พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือในงานพัฒนาวิชาการ เพราะการส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือในงานพัฒนาวิชาการ ต้องการสร้างความรู้เข้าใจ และมีการเพิ่มความพร้อมให้กับสถานศึกษา องค์กรชุมชน เพื่อใช้แนวทางในการพัฒนางานวิชาการที่หลากหลาย เช่น การจัดการเรียนวิชาท้องถิ่น การจัดหลักสูตรในโรงเรียนต้นแบบ เป็นต้น

1.3.3 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือในงานพัฒนาวิชาการ โดยเสนอให้เขตพื้นที่ควรจะมีนโยบายสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา เขต และชุมชน เพราะชุมชนขณะนี้ส่วนใหญ่จะเป็นชุมชนที่เข้มแข็งเขาก็มีความรู้เรื่องการศึกษา เพราะฉะนั้นถ้าเขตพื้นที่สามารถดึงชุมชนมาได้ไม่ใช่ดึงมาเฉพาะเวลาประเมินโรงเรียน แต่ให้เขามาเป็นเครือข่าย

1.3.4 ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และพัฒนาท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการต่าง ๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และพัฒนาท้องถิ่น โดยเสนอแนะให้หน่วยงานต่าง ๆ หน่วยงานท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่นในพื้นที่ องค์กรตัวแทน ประชาชนต่าง ๆ เข้ามำหนดนโยบาย การวางแผนต่าง ๆ

2. เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในแต่ละประเด็นตามลำดับ ดังนี้

2.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

จากผลการสัมภาษณ์ผู้แทนองค์กร ผู้แทนสมาคม ผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู และผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า

2.1.1 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปรับนโยบายที่มาจากส่วนกลางหรือมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่

2.1.2 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดึงภูมิปัญญาของกรรมการเขตพื้นที่ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและมีความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการหรืองานอื่น ๆ

2.1.3 ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นเรื่องหลักสูตร เรื่องของโครงสร้างต่าง ๆ แม้กระทั่งเรื่องของกฎหมายครูให้กรรมการเขตพื้นที่ทราบทุกเรื่องเพราะเป็นเรื่องของความเชื่อมโยงระหว่างพื้นฐานของความรู้กับสิ่งที่นำมาใช้

2.1.4 ให้กำหนดปฏิทินการประชุมให้ชัดเจนอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งหรือสองครั้ง

2.1.5 ในการแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการต่าง ๆ ควรให้คณะกรรมการเขตพื้นที่มีส่วนร่วมดำเนินการในแต่ละขั้นตอน โดยพิจารณาถึงความถนัดของคณะกรรมการเขตพื้นที่แต่ละคน

2.1.6 ในการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด ให้ยกร่างแผนการจัดการศึกษาของจังหวัด โดยให้หน่วยงาน ชุมชน องค์กรร่วมกันยกร่าง ซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีเพื่อแก้ปัญหาการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทำให้คุณภาพงานวิชาการดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนรักท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นปิตานีโมเดลในอนาคต

2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ

จากผลการสัมภาษณ์ผู้แทนองค์กร ผู้แทนสมาคม ผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู และผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการเกี่ยวกับการวางแผนงานด้านวิชาการ พบว่า

2.2.1 สิ่งที่จะทำให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และผลักดันให้เด็กมีคุณภาพทางการศึกษา จะต้องสร้างจิตสำนึก ต้องปลูกฝังสิ่งดี ๆ เข้าไปให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา และให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าเขาจะต้องรับผิดชอบดูแลเด็กไม่ใช่ว่าปล่อยให้เป็นที่หน้าหน้าที่ของครูหรือโรงเรียนอย่างเดียว

2.2.2 ในการจัดทำแผนของเขตพื้นที่ ควรจะมีกรรมการเขตพื้นที่เข้าไปร่วมด้วย เพราะจะได้กำหนดทิศทางได้ คือมิติในการมองอาจจะต่างกับคนในเขตพื้นที่อาจจะต่างกับผู้บริหารในเขตพื้นที่

2.2.3 ให้กรรมการเขตพื้นที่ที่มีความสามารถเกี่ยวกับการทำวิจัย ได้นำความรู้ความสามารถ ทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่

2.2.4 การนิเทศมีปัญหาอุปสรรคค่อนข้างมาก สาเหตุจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ทำให้ไม่สามารถออกนิเทศติดตามได้ และโรงเรียนในความรับผิดชอบมีจำนวนมาก พื้นที่กว้างไกล ต้องใช้เวลามาก เขตพื้นที่การศึกษาต้องนำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นนี้ เพื่อแก้ปัญหา ระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว

2.3 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

จากผลการสัมภาษณ์ผู้แทนองค์กร ผู้แทนสมาคม ผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู และผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น พบว่า

2.3.1 ถ้าต้องการที่จะยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นกว่าเดิม จะต้อง
มีโครงสร้างของคณะกรรมการที่ชัดเจน จะต้องสรรหาคนที่มีความรู้ความสามารถจริง ๆ

2.3.2 กำหนดยุทธศาสตร์หรือกำหนดแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการร่วมกัน

2.3.3 เขตพื้นที่ควรจะจัดประชุมสัมมนานอกจากกรรมการเขตแล้ว เชิญผู้นำ
ท้องถิ่น ผู้นำศาสนาทุกศาสนา ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาสัมมนาร่วมกัน แล้วก็หารือ
แนวทางการจัดการศึกษาที่ต้องการคืออะไร ถ้าคิดแต่เฉพาะมิติทางการศึกษาก็จะได้รูปแบบเดิม
แล้วก็บางที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของความต้องการของพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะ 3 จังหวัด
ชายแดนภาคใต้ ซึ่งมีความเป็นอัตลักษณ์ในเรื่องของประเพณี แล้วนำไปบูรณาการในเรื่องของแผน
และนโยบายของเขตพื้นที่

2.3.4 ทำโรดแมปเขตพื้นที่เข้าสู่ชุมชน กรรมการเขตพื้นที่ออกนิเทศ แนะนำ
จัดทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นข้อที่ติดขัด ข้อเสนอแนะ พัฒนาศูนย์เครือข่ายให้มีบทบาท
หน้าที่ชัดเจน รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบ โดยแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง คือ

2.3.4.1 การมีส่วนร่วมตามแนวปฏิบัติ ระเบียบ ข้อบังคับ

2.3.4.2 เขตพื้นที่ต้องลดบทบาทตัวเองลง เป็นแค่พี่เลี้ยง ให้แนวทางและมี
การประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย โดยเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษา วิทยาลัยศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1
2. เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการ
เขตพื้นที่การศึกษา วิทยาลัยศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

**การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา
วิทยาลัยศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1**

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ
ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1 พบว่า

การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละกลุ่มมีความคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในแต่ละประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงานด้านวิชาการ 3) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

จากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นในขั้นตอน 1) การศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 2) การศึกษา วิเคราะห์ และจัดทำข้อมูลสารสนเทศท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น 3) การมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการสอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปปรับปรุงและจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของสถานศึกษา แต่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของเขตพื้นที่การศึกษาในขั้นตอนสุดท้ายเมื่อเลขานุการนำหลักสูตรท้องถิ่นฉบับร่างเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553 : 102) ที่ได้จัดทำรายงานการติดตามการดำเนินงานการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการ ศึกษาสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2551 พบว่า กรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและกรรมการสถานศึกษาบางแห่งยังมีบทบาทไม่มากนัก โดยมีบทบาทเสมือนที่ปรึกษา การตัดสินใจจึงอยู่ที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและผู้อำนวยการสถานศึกษาที่จะเป็นผู้กำหนดการประชุม และกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาบางท่านยังไม่เข้าใจบทบาทของตนเอง รวมทั้งขาดศักยภาพและความพร้อม จึงไม่สามารถปฏิบัติงานตามบทบาทที่กฎหมายกำหนดได้ และสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549 : 25) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา พบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการไม่ชัดเจน มีบทบาทน้อย ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาของเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาในสังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2550 กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นำเสนอสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพื่อให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ความเห็นชอบเท่านั้น ส่วนขั้นตอนอื่น ๆ เป็นบทบาทและหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาซึ่งได้แต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อกำหนดกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น การศึกษา วิเคราะห์และจัดทำข้อมูลสารสนเทศท้องถิ่นเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำกรอบสาระการเรียนรู้ ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมรับรู้ในกระบวนการสอบถามและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อ ตรวจสอบความสมบูรณ์ก่อนนำไปปรับปรุงและจัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของ สถานศึกษา และจัดทำเป็นรูปเล่ม ทำให้คณะกรรมการเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในแต่ละ ขั้นตอน

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเกี่ยวกับ

1) การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา 2) การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 2) การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 3) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการ ส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับ สุจารี เวียงสมุทร (2550 : 126-128) ได้ศึกษาเรื่อง บทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี พบว่า บทบาทการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่ การศึกษาลพบุรี สระบุรี และสิงห์บุรี ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณด้านบริหารงานบุคคล ด้านบริหารทั่วไป ในภาพรวมมีบทบาทการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุดคือ ด้านวิชาการ ได้แก่ การสนับสนุนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพของสถานศึกษา การกำกับดูแลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปฏิบัติตามกรอบ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งที่สอดคล้องกับหลักสูตรสอดคล้องกับ แววดา ทองเกลี้ยง (2552 : 73) พบว่า ด้านบริหารวิชาการโดยรวม และรายชื่ออยู่ในระดับมาก เรียงคะแนนเฉลี่ย จากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกได้แก่ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดนโยบายวิชาการของสถานศึกษา และการประเมินผล ติดตามการพัฒนาสถานศึกษา ตามลำดับ

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่มาจาก ผู้แทนองค์กร ผู้แทนสมาคม ผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู และผู้ทรงคุณวุฒิส่วนใหญ่ประกอบ

อาชีพเกี่ยวข้องกับการศึกษา ทำให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา และคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการส่งเสริมชุมชน ให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ เนื่องจากไม่มีโอกาสที่จะได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

3. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ในแต่ละขั้นตอน คือ

- 1) ร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาและองค์กรอื่นในการพัฒนางานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 2) ส่งเสริมให้สถานศึกษาร่วมมือในงานพัฒนาวิชาการ
- 3) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน ศิลปะ วัฒนธรรมของชุมชน
- 4) ประสานงานระหว่างสถานศึกษา ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้สถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการให้บริการแก่ชุมชน หน่วยงาน ส่วนราชการ และพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ กัลยา จันฉนิ และคณะ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความพร้อมในการปฏิบัติบทบาทของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 พบว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษานนทบุรี เขต 1 มีการปฏิบัติหน้าที่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยในการปฏิบัติสูงสุด คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่นในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา แต่ไม่สอดคล้องกับ ทศพร จันทรเนตร (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า ระดับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงรายด้านการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ มีผลการปฏิบัติที่ดี

ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาส่วนใหญ่มาจากผู้แทนองค์กร ผู้แทนสมาคม ผู้แทนผู้รับใบอนุญาตและครู และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมาจากหลากหลายสังกัด ทำให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ได้เป็นอย่างดี

เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา กรณีศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้าน
วิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี
เขต 1 พบว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัด
การศึกษาด้านวิชาการคล้ายคลึงกัน ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลในแต่ละประเด็น โดยเรียงลำดับดังนี้
คือ 1) การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น 2) การวางแผนงาน
ด้านวิชาการ 3) การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตร ท้องถิ่น

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า กรรมการเขตพื้นที่การศึกษาได้เสนอแนวทางการพัฒนา
หรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น ดังนี้

1. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปรับนโยบายที่มาจากส่วนกลางหรือมาจากสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่
2. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตั้งภูมิปัญญาของกรรมการเขตพื้นที่ซึ่งเป็น
ผู้ทรงคุณวุฒิและมีความสามารถให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการหรืองานอื่น ๆ
3. ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นเรื่อง
หลักสูตร เรื่องของโครงสร้างต่าง ๆ แม้กระทั่งเรื่องของกฎหมายครูให้กรรมการเขตพื้นที่ทราบ
ทุกเรื่อง เพราะเป็นเรื่องของความเชื่อมโยงระหว่างพื้นฐานของความรู้กับสิ่งที่นำมาใช้
4. ให้กำหนดปฏิทินการประชุมให้ชัดเจนอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้งหรือสองครั้ง
5. ในการแต่งตั้งคณะทำงานหรือคณะกรรมการต่าง ๆ ควรให้คณะกรรมการเขตพื้นที่
มีส่วนร่วมดำเนินการในแต่ละขั้นตอน โดยพิจารณาถึงความถนัดของคณะกรรมการเขตพื้นที่
แต่ละคน
6. ในการจัดการศึกษาในระดับจังหวัด ให้ยกร่างแผนการจัดการศึกษาของจังหวัด
โดยให้หน่วยงาน ชุมชน องค์กรร่วมกันยกร่าง ซึ่งเป็นนิมิตหมายที่ดีเพื่อแก้ปัญหาการมีส่วนร่วม
อย่างแท้จริง ทำให้คุณภาพงานวิชาการดีขึ้น ทำให้ผู้เรียนรักท้องถิ่น ซึ่งอาจจะเป็นปัตตานีโมเดล
ในอนาคต

การเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่นของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549 : 264-270) ได้นำเสนอรายงานการวิจัยประเมินผลการกระจายอำนาจการบริหารการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา ฉบับสมบูรณ์ ได้ข้อสรุป ดังนี้ 1) ปัญหาอุปสรรคของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้เขตพื้นที่การศึกษา พบว่า ความไม่ชัดเจนในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการส่วนใหญ่เห็นว่าบทบาทของคณะกรรมการไม่ชัดเจนและมีบทบาทน้อย ไม่มีความมั่นใจในบทบาท คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง นโยบายและยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ จักรกฤษ วิชา (2548 อ้างถึงในทศพร จันทร์เนตร, 2551 : 45) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 1 ด้านวิชาการ พบว่า ประสพปัญหาอุปสรรคด้านวิชาการ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและรับทราบข้อมูลด้านวิชาการ ไม่มีเรื่องวิชาการในการประชุมแต่ละครั้ง คณะกรรมการส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การประชุม การนำเสนอข้อมูล แผนปฏิบัติการ ไม่มีการวางแผนร่วมกันแต่นำมาพิจารณาร่วมกัน ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การยอมรับบทบาทของคณะกรรมการมีน้อย และคณะกรรมการไม่เข้าใจไม่ทราบนโยบายของสำนักงาน

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในวางแผนงานด้านวิชาการ ดังนี้

1. สิ่งที่จะทำให้ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผลักดันให้เด็กมีคุณภาพทางการศึกษา จะต้องสร้างจิตสำนึก ต้องปลูกฝังสิ่งดี ๆ เข้าไปให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษา และให้ผู้ปกครองมีความรู้สึกว่าเขาจะต้องรับผิดชอบดูแลเด็กไม่ใช่ว่าปล่อยให้เป็นหน้าที่ของครูหรือโรงเรียนอย่างเดียว
2. ในการจัดทำแผนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจะมีกรรมการเขตพื้นที่เข้าไปร่วมด้วย เพราะจะได้กำหนดทิศทางได้ คือมิติในการมองอาจจะต่างกับคนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอาจจะต่างกับผู้บริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
3. ให้กรรมการเขตพื้นที่ที่มีความสามารถเกี่ยวกับการทำวิจัย ได้นำความรู้ ความสามารถทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่

4. การนิเทศมีปัญหาอุปสรรคค่อนข้างมาก สาเหตุจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถออกนิเทศติดตามได้ และโรงเรียนในความรับผิดชอบมีจำนวนมาก พื้นที่กว้างไกล ต้องใช้เวลามาก เขตพื้นที่เองต้องนำเสนอข้อเท็จจริงในประเด็นนี้ให้เป็นลำดับต้น ๆ เพื่อแก้ปัญหาในระยะเร่งด่วน ระยะปานกลาง และระยะยาว

การเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานด้านวิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สอดคล้องกับ จักรกฤษ วิชา (2548 อ้างถึงในทศพร จันทรเนตร, 2551 : 45) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 1 ด้านวิชาการ พบว่า ประสพปัญหาอุปสรรคด้านวิชาการ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและรับทราบข้อมูลด้านวิชาการ ไม่มีเรื่องวิชาการในการประชุมแต่ละครั้ง คณะกรรมการส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การประชุมการนำเสนอข้อมูลแผนปฏิบัติการไม่มีการวางแผนร่วมกันแต่นำมาพิจารณาาร่วมกัน ด้านอื่น ๆ ได้แก่ การยอมรับบทบาทของคณะกรรมการมีน้อย และคณะกรรมการไม่เข้าใจไม่ทราบนโยบายของสำนักงานและ อำนาจ ชนวงษ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อความมีประสิทธิภาพเชิงระบบในการดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา : กรณีกลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นสาร” จากผลการวิจัยได้เสนอเชิงนโยบาย ควรเร่งรัดให้มีการบริหารที่ให้ผู้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และตรวจสอบการดำเนินการของโรงเรียนเร่งจัดให้มีการพัฒนาในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น เพื่อให้มีการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

3. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาได้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น ดังนี้

1. การที่จะยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้สูงขึ้นกว่าเดิม จะต้องมีโครงสร้างของคณะกรรมการที่ชัดเจน จะต้องสรรหาคนที่มีความรู้ความสามารถจริง ๆ
2. กำหนดยุทธศาสตร์หรือกำหนดแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการร่วมกัน
3. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดประชุมสัมมนาออกจากรวมกรรมการเขตแล้วเชิญผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนาทุกศาสนา ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาสัมมนาร่วมกัน แล้วก็หารือแนวทางการจัดการศึกษาที่เขาต้องการคืออะไร ถ้าเราคิดแต่เฉพาะมิติทางการศึกษามันก็จะได้รูปแบบเดิม ๆ แล้วก็บางที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของความต้องการของพี่น้องประชาชน โดยเฉพาะ 3

จังหวัดชายแดนภาคใต้ เขาต้องการในเรื่องของความเป็นอัตลักษณ์ในเรื่องของประเพณี แล้วนำไปบูรณาการในเรื่องของแผนและนโยบายของเขต

4. ทำโรดแม็บเขตพื้นที่เข้าสู่ชุมชน กรรมการเขตพื้นที่การศึกษาออกนิเทศ แนะนำจัดทำประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นข้อที่ติดขัด ข้อเสนอแนะ พัฒนาศูนย์เครือข่ายให้มีบทบาทหน้าที่ ชัดเจน รวมทั้งการพิจารณาความดีความชอบ โดยแบ่งออกเป็น 2 แนวทาง

4.1 การมีส่วนร่วมตามแนวปฏิบัติ ระเบียบ ข้อบังคับ

4.2 เขตพื้นที่การศึกษาต้องลดบทบาทตัวเองลง เป็นแค่พี่เลี้ยง ให้แนวทางและมีการประชุมสัมมนา การประชุมเชิงปฏิบัติการผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การเสนอแนวทางการมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว สอดคล้องกับ ทศพร จันทร์เนตร (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงราย ซึ่งได้เสนอว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีความพร้อมต่อประเด็นในการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยมีความเคลื่อนไหวเชิงรุกให้มากและเร่งพัฒนาความพร้อมของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้สามารถตอบสนองต่องานทางการศึกษาดังกล่าว ควรจัดประชุมสัมมนาให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติแก่คณะกรรมการ บุคลากรของเขตพื้นที่การศึกษาและท้องถิ่นเกี่ยวกับบทบาทอำนาจหน้าที่ และ อำนาจ ชนะวงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิภาพเชิงระบบในการดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา : กรณีกลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นสาร” จากผลการวิจัยได้เสนอเชิงนโยบายโดยควรมีการกำหนดจำนวนครั้งของการประชุมคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาให้ชัดเจน ควรออกระเบียบที่เกี่ยวกับบทบาทของคณะกรรมการให้มีความชัดเจนขึ้น 6) ควรให้กรรมการมีส่วนร่วมในการกำหนดวาระการประชุม 7) เร่งรัดให้มีการบริหารที่ให้ผู้ชมชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เพื่อให้เกิดความรู้สึกร่วมเป็นเจ้าของ และตรวจสอบการดำเนินการของโรงเรียน 8) เร่งจัดให้มีการพัฒนาในการส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา และสถาบันสังคมอื่น เพื่อให้มีการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และสำหรับการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา แลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคและเสนอแนะการปฏิบัติหน้าที่ด้านวิชาการ
- 1.2 ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเดียวกัน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการของ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.2 ควรศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาด้าน วิชาการของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้